

קמה א טו"ש"ע ח"מ ס"ד
שפט ע"י ז'
קבו ב מ"י פ"ח מהל'
נוק' ממון הל' י'
סמג ע"ש פ"ט טו"ש"ע ח"מ
סימן ט"ט ס"א א וכל
סוגיא זו איתא ברב אלפס
במקנה זו וגם ב"מ פ"ד
דף ל"ז:

קבו ג מ"י פ"ג מהל'
מכירה הלכה ח סמג
לאין ק"י וט"ע ח"מ סימן
כ"ב ס"ק ט"ז:
קבו ד מ"י ש"ס פ"ג
הלכה א סמג ע"ש
פ"ט טו"ש"ע ח"מ סימן ק"ו
ס"ק א וסימן ק"א ס"ק
ט"ז:

קמ"ב ה ו מ"י פ"ח
מנהלות נוק' ממון
הלכה י"א סמג ע"ש פ"ט
טו"ש"ע ח"מ סימן ט"ט
ס"ק ג:
ק"ג ז מ"י פ"ה מהלכות
סנהדרין הלכה ח סמג
ע"ש לו טו"ש"ע ח"מ סימן
א ס"ק ט"ז:
קמ"ח ח מ"י פ"ג מהל'
גניבה הלכה ח סמג
ע"ש ע"ח:

רבינו הגנאל

ורפ"ק, ג' כללות ב"ר
מקומות. כלומ' לזה
לפירות ולזה
לשורים, שני מקומות
הן א. מתני'. שור כסף
כו. אמ' רב יהודה שם
כסף זה לא יאה אלא
בכסף. גניבה לזה דתנן
רבנן פרה שהזיקה טלח
וטלת שהזיקה פרה. אין
אומרי' תנא זו בור אלא
שמי' אותן בדמים. ש"מ
דכל בלא שומא לא גמר
ומקני. וכן הו"ו המחליף
פרה בחמור וכיוצא בו,
וכן הדין במקח ומכר,
לא קנה אלא אם עשאן
דמים. שור כסף כהתניא
שור כסף מלמד שאין ב"ד
נוקדין אלא לנכסים שיש
להם אחריות, ואם קדם
התנא מטלטלין ב"ד גובין
לו מהן. אוקימ' בתמא,
ואם קדם ותפש מטלטלין,
מחיים ב"ד גובין לו מהן.
והא דרב אשי דאמי' שור
כסף ולא כסף, פי' איהו
דבר שהוא שור כסף והוא
עצמו אינו כסף זה קרקע.
אבל עבדים ושפחות
וכיוצא בהן כולן כסף הן.
ולא מיתוקמא. בפני ב"ד,
פרט לב"ד הדינות. על
פי עדים. פרט למורה
בקנס ואחר כך באו עדים
דפטור. ולמאן דאמי' חייב
משני סיפא איצטריכא,
והני רישא אטו סיפא.

פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה. פי' הקונטרס שהזיקו זה את זה ושמין הנזק בכסף ומי שהזיק חזירו יותר ישלם העודף וקשה דע"כ פרה שהזיקה טלית היינו צחצר הנזק או צכוונמו להזיק והוי קרן או דרך הלכו והוי רגל וטלית שהזיקה פרה היינו צרה"ר דהוי מטעם צור טלית נמי צרה"ר ומטעם קרן דלס כן היה פטור צעל פרה כדלמרי לקמן בפרק ג' (דף כ.) דכל המשנה וצא אחר ושינה צו פטור ואפילו אם נפרש שכן אירע שפרה הזיקה טלית צחצר צרשות הנזק וטלית שהזיקה פרה צרה"ר אכתי מתנימין היא לקמן בפרק המניח (דף ג.) צ' שוורין תמים שחצלו זה צוה משלמים צמוחר ח"ג מועדים משלמים צמוחר נ"ש וי"ל דמי והדר מפרש ור"ת מפרש דל"ו או קמני כמו חלץ ועשה מאמר ונתן גט ציבמות (דף ג.) ולא צא לאשמועינן שאין אומרים שיקח כל הטלית צביצל מה שהזיקו דהא טלית צור הוא ולא משלם מגופו ועוד נמי שמינין הא ממתנימין דהמניח אלא צומר ר"ת דאין אומרי' תנא פרה צטלית צא לאשמועינן דלא כר"ע דלמרי לקמן בהמניח (שם) יוחלט שור לניזק אלא יושם כרבי ישמעאל וצקרן מיירי וטלית צפרה איתא לאשמועינן דלא גבי מיתמי דלא ס"ד לליגי אף ע"ג דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי דמה שאמרה תורה מן העלייה וזה לימני כמו של ניזק דלס אין המזיק שור נוקו ישלם מן העלייה אבל ציתמי דאי משתלמי מן העלייה הוה פסידא דניזק דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי ואי משתלם מגופו וגיבה אפי' מיתמי דהוי כאלו תפס מחיים וה"ל דמשלם מגופו ול"ג פרה שהזיקה טלה דל"כ לימני שוורים שחצלו זה צוה דלקמן בהמניח (שם) ודכן הש"ס (לקמן דף כ"ד:) פרה וטלית דלמרינן (לקמן דף כ"ד:) הניח להם צזיהם פרה וטלית: **דבר** השווה ב"כ כסף. [א] לאו אונאה דתנא משמע צפרק הזהב (צ"מ דף ק"ו:) אלא שור כל כסף יומר ממטלטלי: **עבדים** ושטרות נמי גבינן בכסף. ול"ג שטרות דאין נקנין בכסף אלא צמסירה וצטרר ואפילו צחליפין נמי צ"ע וצקונטרס פירש דלא איתפרש היכא שטרות נקנין בכסף: **ביתמי**. וה"ל רב ושמואל דאית להו צפרק גט פשוט (צ"ב דף קע"ה) דשיעבודא לאו דאורייתא ומלוה על פה לא גבי מיורשין אפי' נכסים שיש להן אחריות אין נוקדין ויש לוומר דאיידי צשעמד צדין:

שמע מינה לזה ומכר נכסיו בו. פי' הקונטרס והא קיימא לן דאיתי מלוה וטריף ותימה אי נוקדין כמלוה צטרר הוא לא הוה ליה למימר ש"מ כו' אלא ה"ל למיפרך והמניח המלוה צצטרר גובה מנכסים משועבדים ואי חציב מלוה ע"פ א"כ מאי קאמר ש"מ אין צ"ד גובין לו מהן הא פשיטא דאין גובין דהתנן המלוה צצטרר צעדים גובה מנכסים צני חורין ואי היא גופה קדימא והא קיימא לן דהתנא צתורה היא וקשה למ"ד צצ"ק דערבין (דף כ:) דמלוה הכתובה צתורה ככתובה צצטרר דמיא א"כ אמאי אמר ליה ומכר נכסיו הוה ליה למימר ש"מ מלוה הכתובה צתורה לאו כצטרר דמיא ומפרש ר"ת ש"מ ליה ומכר נכסיו אין צ"ד גובין לו מהם מן התורה דשיעבודא לאו דאורייתא אי ולהכי צנוקין נמי לא גבי דמלוה צצטרר דוקא תקון צצנן דליגי ממשעבדי משום נעילת דלת דאי שיעבודא דאורייתא וצמלוה ע"פ מדרבנן הוה דלא גבי משום תקנת לקוחות א"כ תיקשי הכא אמאי לא גבי צנוקין דהכא ליכא תקנה דלקוחות ולא דמי למלוה על פה דהתם מאן דיוזף צצנעא יוזף אצל מויק לא דייק ואית ליה קלא וקשה למ"ד שיעבודא דאורייתא צפרק גט פשוט (צ"ב דף קע"ה): **פרט** צבית דין הדינות. פי' לענין דיני קנסות ואע"ג דמתנימין לא איירי צקנסות למ"ד תנא שור לרגלו ומצעה לשינו מ"מ מרמז לנו התנא צמתני' אפי' צמילי דלא איירי צרישא דה"ל מפרש צצמוק ע"פ עדים פרט למודה צקנס ואח"כ באו עדים: **אלא** צמ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים דחייב מאי איכא צמימר. למודה צקנס ולא צאו עדים כלל לא אצטרין דמתנימין היא צצמרוכה (לקמן דף ע"ד) דע"פ עצמו פטור דלא שייך מני והדר מפרש דאין מאריך שם יותר מצכאן:

שגסה כללוס נד' מקומות. דאין כחן אלא ג' דינין צרשות המזיק חייב צכל צרשות המזיק פטור מכל צחצר השותפים חייב צצ"ג צקרין ופטור על השן והרגל אצל ארבעה מקומות הן שאין דינין שור דיש חצר השותפין שהוא חייב צה על השן כגון דמיוחמת לחוד לפירות ולשיניהן לשוורין: **מתני'** שום כסף. כולה מתנימין מפרש צצמרא: **גב' שום זה**. של נוקדין: לא יאה אלא צכסף. שיהו צ"ד שמיני כמה שור הנזק מנה או מאתים וכך ישלם לו: **סנינא**. צמתנימין להא דמ"ר צצרייתא וט"מ דהא צרייתא עיקר היא: פרה שהזיקה טלית. שדרסה עליה צחצר הנזק (א) וטלית שהזיקה פרה צרה"ר כגון שנתקלה צהמה צטלית וצצטרר רגל פרה: אין אומרי' אלא פרה צטלית. יטול את הפרה שהזיקה טליתו ולא תהא נשומית אלא הן חסר והן יותר יטלנה: **אלא שמיני אוסר צדמים**. שמיני הנזקין צכסף ולפי מה שהזיק את חזירו ישלם (ב) וימי שהזיק את חזירו יותר ישלם: שור כסף. כלומר שור כסף יפרע לו: **מלמד שאין צ"ד נוקדין**. ליפרע מן המזיק אלא"כ יש לו קרקע דהיינו שור כסף דמתנימין ולקמן מפרש מאי משמע: **דבר השור כל כסף**. שנותנין עליו. וקפרינן מאי ניהו דאין להן אונאה מאי כל כסף דקאמרת דאין להן אונאה שאפילו קנאן ציותר מדמיהן שמת אין מוכר חייב להחזיר לו דקאמרינן צפרק הזהב (צ"מ דף ק"ו.) העצדים והשטרות והקרקעות אין להן אונאה אפילו קנאן ציותר מדמיהן: **שטרות**. אס מכר שטרות לחזירו אין יכול לוקח לתצווע ממנו אונאה: **דבר הנקנס בכסף**. צלא משיכה דקרקע נקנה צכסף צצ"ק דקדושין (דף ק"ו.) **עצד נמי נקנס בכסף**. דקתני צקדושין (דף יד: צב:) שטרות דנקנות צכסף (ל) איתפרש היכא: **אלא אמר רב אשי שור כסף**. דהיינו קרקעות והכי משמע שור כסף ישלם ולא כסף עצמו והכי כולוהו מטלטלים ועבדים ושטרות כסף ניהו דלמאי לאמטויניהו ממתא למתא ומודבני: **שור כסף אפי' סובין**. אלאהו דמטלטלין נמי גבינן לניוקין: **ציטמי**. קאמרינן דאי שצק להו אצבוהו המזיק מקרקעי גבי מיייהו אצל מטלטלי לא דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לצעל חוב דאיכא למימר לאחר מיתת אציהן קנאוס: **דאמר רבא אמר רב נחמן**. צמסכתא כמזכות צפרק הכותב: **שפס מחיים**. דאצבוהו: **צפני צ"ד**. הכי משמע מתנימין שור כסף צפני צ"ד שיהו קרקעותיו צפני צ"ד: **פרט למוכר נכסיו**. וכליה המעות וצא צבית דין שאין צית דין נפרעין מן הלקוחות: **ש"מ**. צתמיה והא קי"ל דאיתי מלוה וטריף: **אלא**. להכי איתא מתנימין דצ"ד מומחין דנין דיני קנסות ולא צית דין הדינות: **ע"פ עדים**. שיעידו על הנזק צצ"ד שור הזיק: **הניחא למ"ד כו'**. פלוגתא הוה לקמן צפרק מצובה (דף ע"ה):

צני

דאי שצק להו אצבוהו המזיק מקרקעי גבי מיייהו אצל מטלטלי לא דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לצעל חוב דאיכא למימר לאחר מיתת אציהן קנאוס: **דאמר רבא אמר רב נחמן**. צמסכתא כמזכות צפרק הכותב: **שפס מחיים**. דאצבוהו: **צפני צ"ד**. הכי משמע מתנימין שור כסף צפני צ"ד שיהו קרקעותיו צפני צ"ד: **פרט למוכר נכסיו**. וכליה המעות וצא צבית דין שאין צית דין נפרעין מן הלקוחות: **ש"מ**. צתמיה והא קי"ל דאיתי מלוה וטריף: **אלא**. להכי איתא מתנימין דצ"ד מומחין דנין דיני קנסות ולא צית דין הדינות: **ע"פ עדים**. שיעידו על הנזק צצ"ד שור הזיק: **הניחא למ"ד כו'**. פלוגתא הוה לקמן צפרק מצובה (דף ע"ה):

(א) [מוספתא פ"א], א לעיל
א. [וש"מ], א. כמזכות פד:
ד. [לקמן ע"ד:], א. ס"א
א. [ע"י מוספות
קדושין מנ: ד"ה ה"ג
וכמזכות נח. ד"ה אלמנה
ועוד שם ק. ד"ה א"ר
מתן], א. [וע"י מוספות
לעיל א]: ד"ה כגון,
א. [צ"ב קט"ה].

תורה אור השלם
1. בעל הבור ישלם כסף
ישיב לבקליו והמת יהיה
לז: שמואל כו' לד

הגהות הב"ח
(א) [וש"מ ד"ה פרה וכו']
צחצר הנזק (וטלית) מו"מ
וצ"ב ס"א או טלית:

גליון הש"ס
רש"י ד"ח ע"ב בו' לא
איתפרש. ע"י צככות דף
כה פ"ב צרש"י ד"ה מן
שמת ליה וגם סמון:

הגהות הגר"א
[א] תוס' ד"ה דבר כו' לאו
דוקא כ"י. ג"כ ומ"ק
ומניח' חולקין על זה:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] תוס' ד"ה ש"מ וכו'
וליה צנוקין נמי לא צב.
ע"י צאו דצביהם היצב
ישיב דתנא רתמנא למה
ל' והאלל וכבר כתיב
מלוה ולוה הלכה ה' ודוק
הע"ש:

מוסף רש"י
ישיב. כסף ישיב לבעליו,
דהוה ליה למיכתב צעל
הבור ישלם כסף לבעליו,
ישיב דתנא רתמנא למה
ל' והאלל וכבר כתיב
שלם לצבות כל השבות
(לעיל ד').

(א) ע"י ש"מ קט"ה סמ"א כנס
ר"ת. (ב) ע"י מוס' ד"ה
עבדים.